

Yapılandırmacı Yaklaşım

Dr. Halise Kader
ZENGIN

Yapılandırmacılık

- Öğrenmenin nasıl oluştuğuna ilişkin bir kuramdır.
- Pozitivist geleneği reddetmektedir.
- Pozitivizme dayanan davranışçı ve bilgi işleme kuramını savunanlar bilginin bireyden bağımsız olduğunu, bilgiyi bilenden bağımsız algılamayı ve anlam yaratmanın ise var olan bilgilerle bilir hale gelmek olduğunu savunmayı gerekli kılmaktadır.

Yapılandırmacı Öğrenme

- Bilgi bireyin eylemleriyle ve edindiği deneyimlerle ilişkili ancak bilişin dışında yapılandırılmayan bir olgu olarak görülebilir.
- Yapılandırmacılıkta bilgi, hiçbir zaman kişiden bağımsız değildir. Bilgi bireysel olarak oluşturulduğundan insanların içindedir.
- Yapılandırmacı öğrenmede gerçek ve doğru nedir? Sorusunun cevabı gerçeklik yerine “kabul edilebilirlik”, “uygulanabilirlik”, “ortak bilgi”, ve “yaşanabilirlik”tir.

Yapılandırmacı Öğrenme

- Bu öğrenme türünde bireyler pasif değil bizzat öğrenmeyi gerçekleştiren olarak aktiftir.
- Öğrenme, bireyin kavramsal çerçevesini oluşturan öznel gerçeklik üzerine temellenir.
- Yapılandırmacılık daha çok bir felsefeyi yansıtmaktadır.
- Yapılandırmacılık bilgi ve öğrenmenin doğasıyla ilgili bir yaklaşımdır.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Çeşitleri

Bilişsel Yapılandırmacılık:

- Bilgi öğrenen tarafından var olan bilişsel yapıların üzerine etkin biçimde işlenerek yapılandırılır.
- Birey çevreden bilgiyi edilgen almaz.
- Öğretmen öğrenciye yeni kaynaklar sunan, bilginin keşif sürecini kolaylaştıran kaynaktır.
- Öğrenmede içsel güdülenme önemlidir.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Çeşitleri

Sosyal Yapılandırmacılık:

- Öğrenenin sosyal dünyası diğer bireylerden etkilenir.
- Yeni öğrenilenler özümleme ve düzenlemenin yanında çevreyle etkileşimle de gerçekleşir.
- İşbirliğine dayalı strateji ve grup tartışması daha çok kullanılır.
- Hem dışsal hem de içsel güdülenme ön plandadır.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Çeşitleri

Radikal Yapılandırmacılık:

- Öğrenenin gerçek dünya bilgisini kurması zorunlu değildir.
- Geçmiş yaşantılar yeni yaşantıların oluşmasına yardım eder.
- Bilgi yine etkin biçimde oluşturulur.
- Dili kullanarak içsel değişimi yansıttığımızda öğrenmelerimizi ortaya koymuş oluruz.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Çeşitleri

Kültürel Yapılandırmacılık:

- Öğrenme durumları sosyal çevre içinde yer alan, gelenek, din, biyolojik özellikler ve dilden etkilenir.
- Yeni ile karşılaşmada bilişsel yapı yeniden düzenlenir.
- Birey eski yapı ile sorunları çözemediğinde toplumsal ve kültürel yaşamındaki simgeleri yeniden sorgular.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Çeşitleri

Eleştirel Yapılandırmacılık:

- Bilgi yapılarının oluşturulduğu sosyal ve kültürel çevreye eleştirel boyut eklenmiştir.
- Öğrenciler yapıyı oluşturma gerekçelerini sorgulamaktadır.
- Empati ve güven ortamı eleştiriye kolaylaştırmaktadır.

Yapılandırmacı Program Tasarıları

- Öğrenenlerin okulda ve okul dışında yararlı bulacağı bilgi, beceri ve değerlere göre tasarımlanmalı
- Kavramsal anlama öne çıkarılmalı
- Sınırlı konu derinlemesine incelenmeli
- İçerik temel fikirler etrafında organize edilmeli
- Öğretmen bilgiyi sunmak yerine bilgiyi öğrenme çabalarını desteklemeli
- Önbilgiler, öğretim için başlangıç noktası kabul edilmeli

Yapılandırmacı Program Tasarıları

- Etkinlikler, problem çözmeye yöneliktir
- İşbirlikli öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi pasif değil etkin yapılandırılmalıdır.
- Bilişin fonksiyonu gerçek dünyanın keşfi değil uyum sağlayıcı deneysel dünyanın organizasyonu kabul edilmelidir.

Yapılandırmacı Öğrenme Süreçlerinin Özellikleri

- Tüm öğrenme faaliyetleri bir probleme bağlanmalıdır.
- Öğrenenlerin kendilerinin öğrenmelerini sağlayacak yapılar oluşturulmalıdır ve sorumluluk onlara bırakılmalıdır.
- Yeni öğrenmeleri oluşturmada ön bilgiler dikkate alınmalıdır.
- Öğrenme sürecinde sosyal etkileşim sağlanmalıdır.
- Özgün öğrenme görevleri verilmeli ve gerçek yaşamı yansıtacak öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.

Yapılandırmacı Öğrenme Süreçlerinin Özellikleri

- Çoklu gerçeklikler açığa çıkarılarak bilişsel çelişkiler yaratılmalı ve bireysel anlamı oluşturacak etkinlikler düzenlenmelidir.
- Bilgiyi yapılandırmayı kolaylaştırmak için nasıl öğrenildiği yansıtılmalıdır.
- Öğrenme için güvenli ortam oluşturulmalıdır.
- Öğrenen öğrenciler desteklendiği bir ortam oluşturulmalıdır.

Değerlendirme

- Otantik Değerlendirme yapılır: Öğrenen, Akranlar, Öğretmen

1. Öz Değerlendirme
2. Akran Değerlendirmesi
3. Öğretmen Değerlendirmesi

Otantik Değerlendirme Teknikleri:

1. Portfolyo/Gelişim Dosyası
2. Dereceli Puanlama Ölçeği/Rubric
3. Günlük
4. Gözlem
5. Görüşme

Yapılandırmacı Etkinliklerin Bileşenleri

- Giriş
- Keşfetme
- Açıklama
- Derinleşme
- Değerlendirme

SORU

Yapılandırmacılığa göre Din eğitiminin imkân ve sınırlıkları nelerdir? Tartışınız.

Yararlanılan Kaynaklar

- Bünyamin Yurdakul, “Yapılandırmacılık”, ed. Özcan Demirel, *Eğitimde Yeni Yönelimler*, Pegem A Yay., 2. baskı, Ankara 2005, ss. 39-60.
- Behsat Savaş, “Yapılandırmacı Öğrenme”, ed. Alim Kaya, *Eğitim Psikolojisi*, Pegem A Yay. Ankara 2007, ss. 519-541.
- Seval Fer; İlker Cırık, *Yapılandırmacı Öğrenme, Kuramdan Uygulamaya*, Morpa Yay., İstanbul 2007.
- Muhittin Okumuşlar, *Yapılandırmacı Yaklaşım ve Din Eğitimi*, Yediveren kitap, Konya 2008.